

нашої держави з метою захисту своїх конституційних прав.

По-друге, склад злочину від складу адміністративного правопорушення теоретично можна було б розмежувати наслідками діяння. Але, якщо користуватися викладеними у ст. 325 КК України формулюваннями «такі дії спричинили або завідомо могли спричинити поширення цих захворювань» та «якщо вони спричинили загибель людей чи інші тяжкі наслідки» [3], то виникають складності доведення того, що саме порушення правил (наприклад, якщо особа не дотримується дистанції 10 кв.м. у магазині) спричинило загибель людей чи інші тяжкі наслідки, тобто чи є причинно-наслідковий зв'язок між конкретним порушенням та його наслідками. Також «інші тяжкі наслідки» є оціночним поняттям, тому правоохоронні органи будуть трактувати його по-різному.

Отже, хочеться підсумувати, що прийняття Закону України № 530-IX від 17.03.2020 спричинило певні колізії норм права і може спричинити юридичні негативні наслідки як і для громадян (безпідставне кримінальне переслідування), так і для держави (звернення громадян до Європейського суду з прав людини проти України), а тому слід більш відповідально підійти до введення карантинних обмежень, а Конституційному суду України дати офіційне тлумачення щодо конституційності Закону № 530-IX.

Література

1. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, спрямованих на запобігання виникнення і поширення коронавірусної хвороби (COVID-19)» № 530-IX від 17 бер. 2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/530-20#n22>
2. Кодекс України про адміністративні правопорушення. *Відомості Верховної Ради Української РСР (ВВР)*. 1984. Додаток до № 51. Ст. 1122. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>
3. Кримінальний кодекс України. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 25-26. Ст. 131. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>

УДК 343.148 (477)(043.2)

Стешин Б.В., студент,

Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

Науковий керівник: Ланцедова Ю.О., к.ю.н., доцент

ПРАВОВІ ПІДСТАВИ ВИКОРИСТАННЯ ПОЛІГРАФУ В УКРАЇНІ

Поліграф або «детектор брехні» вже доволі широко використовується в нашій країні. Спочатку висновки поліграфа використовували при прийомі на роботу, потім під час проведення судових експертиз. Але

більш відомим в Україні він став у 2015 році після прийняття Закону України «Про національну поліцію» [3], який передбачав застосування поліграфа при прийнятті на службу до поліції. Але чи можна довіряти його висновкам?

Перш за все, варто зазначити, що поліграф – це поширена узагальнена назва різноманітних по влаштуванню приладів, що дозволяють фахівцям на підставі фіксації ряду фізіологічних параметрів робити висновки про достовірність відповідей опитуваних [2].

Дослідження на поліграфі виконує досвідчений фахівець – поліграфолог. Сам прилад фіксує об'єктивні фізіологічні параметри людини (частоту дихання, скорочення м'язів, серцебиття та інші), а вже надати обґрунтовані кінцеві висновки за результатами опитування особи за спеціальними методиками може тільки фахівець. У такому випадку достовірність висновків складає 93-95%, що на порядок вище ніж у інших судових експертизах (трасологічній, балістичній тощо). Такий доказ у справі приймається на рівні з іншими доказами і не має пріоритету.

На даний час судові експертизи із застосуванням поліграфу є джерелом доказів для суду, як і інші судові експертизи. Обов'язкових підстав призначення експертизи із застосуванням поліграфу закон не визначив, тому це відбувається на розсуд суду, в тому числі і за клопотанням сторони захисту або обвинувачення [1].

Однак в роботі поліграфа є і недоліки, зафіксовані за результатами практики їх застосування. Наприклад, невірне розпізнавання фізіологічних показників при їх схожості або використання досліджуваними особами прийомів, які дають можливість обдурити поліграф – штучна напруга м'язів, умисне спричинення собі болю. У разі невпевненості поліграфолога у достовірності висновків, тестування може бути проведено повторно. У зв'язку з недоліками застосування поліграфу не набуло широкого поширення у судовій практиці і саме через те, що цей пристрій можна обманути, на мою думку, він не може виступати індикатором доведення вини особи.

Силу доказів результати використання детектора брехні набувають тільки в рамках призначеної судової експертизи. Порядок її призначення та процедура здійснення в найширшому вигляді регламентовані КПК України та Законом «Про судову експертизу». Кримінально-процесуальний кодекс детально регламентує тільки проведення обов'язкових експертиз, в той час як факультативні експертизи можуть бути призначені на розсуд суду. Призначена в рамках кримінального, цивільного та інших видів судочинства така факультативна експертиза називається, як правило, «судовою психофізіологічною експертизою з використанням поліграфа» [4]. При цьому, застосування поліграфа є лише одним з методів дослідження, що використовуються судовим експертом.

Крім використання поліграфу в проведенні судових експертиз, більш

широко він застосовується під час прийому громадян на роботу та службу в правоохоронні органи, в ході оперативно-розшукової діяльності та в діяльності Державної фіскальної служби (з 2013 року).

Що стосується судової практики – то от вона, наразі, перебуває у стадії формування. Частина суддів категорично не сприймає використання поліграфа, аргументуючи це тим, що вони не здатні оцінити якість проведеного психофізіологічного дослідження з використанням поліграфа, чітко розрізнивши таке дослідження від його імітації.

Отже, на мою думку, висновки поліграфа, за умови якісного проведення тестування, безумовно можуть мати силу і значення у справі, але тільки як непрямі докази, і враховуватись судом тільки за умови наявності сукупності інших прямих доказів вини особи в скоєнні правопорушення.

Література

1. Дружинин В.Н. Экспериментальная психология: учебник для вузов. 2 изд. СПб.: Питер, 2008. С. 55–60.
2. Мовчан Д.А. Питання імплементації в Україні зарубіжних підходів до нормативно-правового регулювання застосування поліграфа в процесі розкриття та розслідування злочинів. *Науковий вісник Київського національного університету внутрішніх справ*. 2009. № 5. С. 256.
3. Про Національну поліцію: Закон України від 2 лип. 2015 р. № 580-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 40-41. Ст. 379.
4. Салтевський М.В. Криміналістика (у сучасному викладі): навч. посіб. Київ: Кондор, 2005. С. 588.

УДК 343.21(043.2)

Сурай А.О., студентка,
Чернігівський національний технологічний університет,
м. Чернігів, Україна
Науковий керівник: Коломієць Н.В., д.ю.н., доцент

ЗГВАЛТУВАННЯ: НОВЕЛИ ЗАКОНОДАВЧОГО ЗАКРІПЛЕННЯ

Метою статті є дослідження сутності законодавчо закріпленого поняття згвалтування, шляхом аналізу ст. 152 чинного Кримінального кодексу України (далі - КК України, Кодекс) та її редакції від 06.12.2017 р.

Поняття та ідентифікація акту згвалтування на сьогодні є досить важливим як у теорії кримінального права, так і на практиці, для правильної його кваліфікації та притягнення винних осіб до відповідальності.

Згвалтування - це кримінальне правопорушення, що належить до категорії злочинів проти статевої свободи та статевої недоторканості